(34:1 pav.), kurį ant dešiniosios rankos mūvėjo kape 14 palaidota moteris.

Perkasoje 4 aptikta 24 cm skersmens stulpavietė, užpildyta tamsia žeme su smulkiais angliukais. Duobės gylis siekia iki 34 cm nuo esamo žemės paviršiaus. Ši stulpavietė ir kapo 17 duobėje aptiktas molio tinkas leidžia daryti prielaidą, kad prieš įrengiant kapinyną šioje vietoje galėjusi būti senovės gyvenvietė.

2002–2004 m. tyrimai rodo, kad Kalnuvėnų kapinynas smarkiai suardytas žemės darbų metu, o dalis kapų – ypač centrinėje dalyje, sunaikinta. Nustumdytame plote įkapių nykimas dėl rūgštingo dirvožemio spartėja, todėl šioje kapinyno dalyje archeologinius tyrimus ne tik būtina tęsti, bet ir padidinti jų apimtis.

KALNUVĖNAI BURIAL GROUND

In 2004 in Kalnuvėnai burial ground an area of 94.75 m^2 was investigated. Four inhumation burials datable to the 10th–11th century (3 female and 1 of a child) and one post hole were found. The child was buried next to the mother; their burials were linked at their feet. At the head the burial pits were rectangular getting narrower and rounding up towards the foot. The child burial was 1.80 m long and 0.78–0.5 m wide. The adult burials were from 2.66 to 3.04 m long and from 1.04–0.78 to 1.14–0.9 m wide. Tops of the burials had been destroyed when levelling the hill, so it was impossible to identify the debt. The filling of the pits contained cinder, which implies that the funeral rituals involved fire.

Decadent fragments of skeletal remains and position of burial items imply that individuals were laid down on their backs in a straight position; arms stretched along the sides, heads orientated W, S and NE. Burial items were random and in a very poor condition. It seems that most of the items were broken during the burial ritual and only few fragments were put into the graves.

In the trench No. 4 a post hole having 0.24 m in diameter was investigated. The post hole and clay daub discovered in the burial No. 17 suggests that prior to the burial site there could have been a settlement.

KALNIŠKIŲ KAPINYNAS

Vytautas KAZAKEVIČIUS

2004 metais buvo tęsiami Kalniškių (Raseinių r., Ariogalos sav.) kapinyno (AV 1934) tyrinėjimai, pradėti 1985 ir tęsti 1989–2003 metais (žr. *ATL 1984 ir 1985 metais*, V., 1986, p. 52–53; *ATL 1988 ir 1989 metais*, V., 1990, p. 83; *ATL 1990 ir 1991 metais*, V., 1992, t. 1, p. 99–103; *ATL 1992 ir 1993 metais*, V., 1994, p. 154–158; *ATL 1994 ir 1995 metais*, V., 1996, p. 111–115; *ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 198–201; *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 247–261; *ATL 2000 metais*, V., 2001, p. 100–101; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 120–122; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 101–103; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 125–126). Iki 2004 m. tyrinėjamame objekte buvo iškastos 48 perkasos, iš viso 2967,5 m^2 plotas, rasti 253 griautiniai V–VI a. ir 16 degintinių VI–VII (?) a. kapų. Paskelbta ir keletas didesnių publikacijų, aptariančių Kalniškių kapinyno materialinės kultūros dirbinių rūšis ar tipus bei laidosenos bruožus (V. Kazakevičius, Kalniškiai Burial Ground: Investigation, Results, Prospects, *Archaeologia Baltica*, vol. 3, Vilnius, 1998, p. 251–260; V. Kazakevičius,

Aukštaičių kapinynas žemaičių etnokultūrinėje periferijoje, *Lietuvos archeologija*., t. 18, Vilnius, 1999, p. 57–67; V. Kazakevičius, Kalniškių kapinyno keramika, *Lietuvos archeologija*, t. 26, Vilnius, 2004, p. 8–28).

Plotas tyrinėjimams buvo pasirinktas kapinyno ŠR pakraštyje, perkasa XLIX matuojama šalia 2001 m. tyrinėtų perkasų XLIV ir XLV ir šliejasi prie jų savo V šonu. P galas remiasi į 2002 m. iškastą perkasą XLVI.

Perkasos Š ir P galuose 30–40 cm gylyje išryškėjo tamsios, su degėsiais permaišytos žemės dėmės. Š galo duobė yra apie 5,10x3,0 m dydžio, orientuota ŠV–PR kryptimi. Duobės paviršiuje aptiktas netvarkingai sumestų akmenų grindinys. P galo duobė 5x2,4 m dydžio ir 0,8 m gylio, ovalo formos. Duobės paviršiuje matyti keletas įvairaus dydžio akmenų. Akmenys jokios sistemos nesudaro, jie pabirę sporadiškai. Abejose duobėse jokių archeologinių radinių neaptikta, jų paskirtis – neaiški.

Perkasos viduryje aptikti 3 kapai (kapai 254–256). Mirusieji laidoti nuo 135x60 iki 220x70 cm dydžio stačiakampėse duobėse suapvalintais kampais, orientuotose ŠR–PV ir ŠV–PR kryptimis. Kapo 256 duobės dugne buvo sudėta 17 akmenų. Akmenys sudaro taisyklingą stačiakampę „dėžę", kuri geriau išlikusi kapo duobės galuose. Įkapių aptikta nedaug. Kapo 254 duobės sampile rasti smulkūs keramikos trupiniai, kape 255 – žalvarinė apyrankėlė, žalvarinio smeigtuko adatos dalis, ir gintarinis karoliukas, o kape 256 – du geležiniai lazdeliniai smeigtukai, žalvarinė įvija ir gintarinis karoliukas.

Visuose trijuose kapuose palaidoti vaikai, nes pastebėti pieninių dantų pėdsakai. Kiti kaulai visiškai sunykę.

Kapai 254–256 datuotini V–VI a.

KALNIŠKIAI BURIAL GROUND

During the season of 2004 in the Kalniškiai burial ground the LII expedition investigated an area of 65 m^2. In total 3 burials with scanty shroud were discovered. All of them are dated back to the 5th–6th century.

PAPRŪDŽIŲ KAPINYNAS

Mykolas MICHELBERTAS

2004 m. VU tęsė Paprūdžių kapinyno (Kelmės r., AR 389) tyrinėjimus, pradėtus 2000 m. (žr. *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 102–103; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 122–123; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 105–106; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 126–127). 2000–2003 m. šiame kapinyne buvo iškasta 19 perkasų, kurių bendras plotas apie 340 m^2. Surastas 21 griautinis kapas, kuriuos pagal įkapes galima datuoti III a. pabaiga – VI a. Aptikta ir gana daug pavienių daiktų, kilusių iš suardytų kapų.

2004 m. tyrinėjimų metu buvo iškastos dar 6 perkasos, kurių bendras plotas yra 122,5 m^2. 3 perkasos buvo iškastos kapinyno apsauginėje zonoje, į Š nuo žemės savininkės S. Karlamovienės sodybos pastatų, tačiau jose nei kapų, nei jokių archeologinių daiktų neaptikta.

Kitos 3 perkasos buvo iškastos kapinyno teritorijoje. Griautinio kapo likučiai buvo aptikti tik perkasoje XXIII (kapas 22). Kapas buvo apardytas – likusi tik juosmens sritis. Jame rastas geležinis peilis, žalvarinė D raidės pavidalo diržo sagtis su apkalu bei kelios